

životním prostředím. Značné místo věnoval sociální stránce těchto problémů. Zabýval se také mikrosociologickými aspekty svého tématu, tj. vlivem na vývoj rodiny, dětí apod., ale i makrosociologickými aspekty, jako je vztah demokracie a řešení životního prostředí a z toho vyplývající klíčové otázky správy a politického vedení. Upozornil na míru výstavby (například v socialistických zémích) jako na určitý argument faktické mírové orientace těchto států. Kriticky upozorňoval na nedostatky moderního sociálního pojetí jinak ovšem velmi rozsáhlé výstavby v NSR, vyplývající z relativního nedostatku prostředků, a kritizoval nemístnou šetřnost na tomto poli v souvislosti s rostoucími vojenskými výdaji. Přednáška byla dobrým podkladem k věcné výměně názorů se skupinou čs. architektů, kteří vysvětlovali zvláště specifické a pro západní partnery méně známé problémy řešení výstavby kolem starých historických center a udržování takových center jako například Praha, komplikujících sociální aspekty architektury a urbanistiky.

Na závěr zasedání byla přednáška prof. Heintela, který působí tč. na vídeňské universitě. Zabýval se nejobecnějšími možnostmi dialogu mezi marxistickou a nemarxistickou filosofií. Vycházel ze vztahu filosofie a ideologie, přičemž zdůrazňoval nejen negociační stránky filosofie, tj. vyvracení jiných názorů, ale její jistou „otevřenost“, to znamená úkol hledat spojení, obohacovat se, prohlubovat vlastní názorovou základnu. Z tohoto hlediska upozornil na značné možnosti dialogu s marxismem, který je pro jeho filosofické pojetí pochopitelnější a srozumitelnější (snad svými kořeny v německé filosofii) než skandinávský či anglosaský pozitivismus apod. Za neaktuálnější otázku současnosti považuje hledání humanistické náplně filosofie, což je, podle něho, v marxismu spojeno s „objevováním mladého Marxe“ a u představitelů křesťanských směrů spojováno s odhazováním řady dogmat

a přehodnocováním mnohých názorů. Také v tomto směru vidí potřebu i možnost dialogu mezi křesťanstvím a marxismem. Pozornost věnoval i společenské funkci filosofie, jejímu angažování se. Spatřuje tuto funkci především v tom, aby působila proti politickému pragmatismu a oportunistu. Svůj referát ilustroval řadou citátů z některých soudobých marxistických prací. Diskuse se zabývala nejprve otázkou dialogu samotného (prof. Machovec). Vycházel z některých společných problémů daných rozvojem industriální civilizace, jež si dialog přímo vynucují. Sám fakt mírové koexistence je faktem dialogu, nejen filosofického. Je ovšem i bojem mezi názory. Ve vztahu k německému faktoru v Evropě nejde z čs. hlediska jen o vztah marxismu a buržoazní ideologie, ale v rámci toho i o speciální české a slovenské problémy. Naše národy nežijí jen v problematice Západu a Východu nebo Severu a Jihu, ale jsou obklopeny mořem početného německého obyvatelstva. Z toho hlediska není dialog současným pojmem, ale prostupuje svým způsobem celé naše dějiny. Diskutovalo se i o názorech na „mladého Marxe“.

Zasedání je možno hodnotit jako velmi zdařilé. Nepřineslo sice ve svých referátech či diskusích vždy výrazně nové poznatky, přesto však mnohé pohledy pro partnery zajímavé a pomohly upřesnit si představy o souhrnu názorů druhé strany. Nevýhodou se ukázala přílišná šíře určené tematiky.

Hlavním kritériem se však zdá být nikoliv ryze odborný, nýbrž všeobecný politický efekt této akce, která rozšířila existující možnosti výměny názorů, potvrdila dobrou vůli čs. partnerů k dialogu s těmi západoněmeckými institucemi, které mají snahu vidět problematiku vztahů NSR a socialistických zemí přinejmenším reálněji než dosavadní oficiální bonnská politika.

A. Müller

EVROPSKÉ FORUM ALPBACH 1965

Od roku 1945 se každoročně koná v srpnu v Alpbachu třítydenní shromáždění studentů, profesorů, kulturních pracovníků a odborníků z praxe,

kteří se na seminářích, v přednáškách a ve veřejných diskusích zabývají mezinárodními vztahy z hlediska různých společenskovědních oborů. Pořadatelem

je Österreichische College ve Vídni, kterou podporují rakouské úřady a podnikatelské kruhy domácí i zahraniční. V posledních třech letech se těchto setkání zúčastnili také českoslovenští odborníci. Svými vystoupeními v diskusích, na seminářích i mimo ně přispěli k odstranění řady nejasností a nesprávných představ, které mají zejména mladí lidé o životě v socialistických zemích a zvláště o vědeckém a kulturním dění. V roce 1965 byly hlavním tématem vztahy mezi Evropou a USA.

V semináři vedeném profesorem E. F. Winterem, ředitelem vídeňské Diplomatické Akademie, se účastníci z 9 zemí zabývali základními pojmy politické vědy a ilustrovali je na praktických příkladech. Seminář by veden objektivně.

Z plenárních zasedání a diskusí upoutala přednáška velvyslance dr. Gredlera, rakouského zástupce v Evropské radě, o vztahu Evropy a USA z hlediska Evropské rady ve Štrasburku. Jádrem kritické diskuse, ve které se vystřídal Francouzi, Holanďané, Čech, Polák, Rakušané a Němci, byly některé téze dr. Gredlera o evropské spolupráci chápané především v atlantickém pojetí, v němž byly jasně patry pozůstatky studené války.

Přednáškou prof. dr. Fuckse z university v Cáchách, zabývající se použitím matematické analýzy při zkoumání mezinárodních vztahů, je možno doložit, jak objektivistický přístup k řešení závažných problémů současného světa (zde vztah mezi USA, SSSR, ČLR) z hlediska tzv. čisté vědy může vést k závěrům, které by mohly být praxí zneužity k velmi reakčním činům.

Nejzajímavější byla dvoudenní diskuse o amerických investicích v západně Evropě v rámci politiky „Atlan-

tického partnerství“, řízená prezidentem rakouské Národní banky prof. dr. Kamitzem. Účastnila se jí řada významných hospodářských odborníků z rakouských i západoevropských bank a průmyslových podniků, jakož i profesori a novináři z Evropy i z USA. Ředitel dr. Pirkham z Deutsche Bank ve Frankfurtu nad Mohanem uvedl na příklad zvyšující se váhu amerického kapitálu v hospodářství NSR. Přes 1100 amerických společností s většinou nebo menšinovým podílem se účastní ve 411 podnicích s 290.000 zaměstnanci při celkovém obratu 12 miliard marek. To představuje 3,2 % společenského produktu NSR. Francouzský generál Bethouart uvedl, že za posledních pět let se zvýšily investice USA ve Francii o 245 %, což podstatně narušuje rovnováhu finančního kapitálu ve Francii.

Hovoříme-li o užitečných setkáních v Alpachu, uvědomujeme si, že by se mělo o uspořádání podobného a v menším měřítku pojatého „Evropského dialogu“ uvažovat i u nás. Československo má dnes dostatek odborníků, kteří by mohli spolu s kolegy ze sousedních socialistických zemí diskutovat s několika desítkami mladých lidí z Východu i Západu o aktuálních a politických problémech současného světa, jako např. o mírovém soužití v Evropě, o otázkách evropské bezpečnosti, o úloze a možnostech malých národů při řešení evropských otázek apod. Osobní styk mladých odborníků by jistě přispěl k vzájemnému porozumění a účastníkům z kapitalistických (popř. rozvojových) zemí by umožnil poznat realitu socialistického světa, o němž jim pravdivé informace stále ještě nejsou vždy dostupné.

K. Krátký

PŘEDNÁŠKY ZAHRAČNÍCH HOSTŮ V ÚMPE

V roce 1965 navštívila Ústav pro mezinárodní politiku řada zahraničních vědeckých a veřejných pracovníků v oblasti mezinárodních vztahů. Zahraniční hosté měli obvykle při této příležitosti přednášku spojenou s diskusí. Byli to v chronologickém pořádku zejména:

T. Vecchiotti, generální tajemník Italské socialistické strany proletářské jednoty, doprovázený Tagliazu-

chim, členem ÚV ISSPJ. T. Vecchiotti mluvil na téma: Současné problémy italského dělnického hnutí. L. Z. Zevin, vědecký pracovník Ústavu ekonomiky světové socialistické soustavy Akademie věd v Moskvě. Téma přednášky: Možnosti účinné spolupráce mezi zeměmi světové socialistické soustavy a rozvojovými zeměmi.

prof. A. Kojève, ekonomický porad-